

4

PANENKA MÁRIA LEVOČSKÁ

Odlepím sa od zábradlia a pohnem sa ku vchodovým dverám. Telo ma bolí, akoby ma zbili. Kľúče mám vtlačené do dlane, zostali mi po nich ostré zárezy. Dľaň si jemne premasírujem. Bolesť nepovolí.

Vojdem do tmavého vchodu, ktorý som nemala rada, ani keď som mala dobrý deň. Výťahom sa niekto vezie dolu, a tak napriek ubolenosti vykročím ku schodisku. Nemám chuť nikoho vidieť a už vôbec nie zdraviť alebo sa s niekým rozprávať. Mám povest sympatickej osoby, ktorá sa rada pozhovára aj s lavičkou v parku. Moja rezervovanosť by mohla vyvolať otázky. Chcem som sa tomu za každú cenu vyhnúť. Po schodoch v tomto dome nechodí nikto. Oddychujem po každom poschodí ako starena. Na štvrtom takmer odpadnem, ale chytím sa zábradlia a dorúčujem až domov.

Otvorím dvere do bytu a rýchlo ich za sebou zavriem. Opiem sa o ne. Zrazu sa mi podlomia kolená a sklznem na zem.

Sedem rokov sa mi ten deň a všetky ostatné, ktoré som strávila pod kontrolou štátnej moci, darilo v hlave úspešne potláčať. Zabudnúť sa nedalo. Mojou každodennou úlohou bolo na to

nemyslieť alebo myslieť len málo a najmä krátko. Našla som si spôsoby, ako to mám zvládnuť. Musela som stále niečo robiť. Keby som sa zastavila, tak by ma to pohltilo. Kompletne. A tak som jednoducho prestala zastavovať. Bežala som stále dopredu ako maratónec, ktorý stratil cieľ.

Ani neviem, ako ma vyviedli na chodbu. Policajti sa na mňa pozerali súcitným pohľadom, aj keď sa ho snažili skryť.

„Môžem si zavolať?“ opýtala som sa slabým hlasom.

„Máte nárok na jeden hovor,“ povedal jeden z nich.

Otvorila som kabelku. Nebola som schopná nájsť mobil, a tak som celý obsah vysypala na zem. Čupla som si a začala som sa v tom neporiadku prehrabávať. Mobil som nevidela. Asi som ho zabudla vo vlaku alebo stratila. Skoro som sa rozplakala. Naspamäť neviem ani jedno číslo. Dávno si ich nezapisujem do notesa, ako sa to robilo kedysi.

Zrazu sa jeden z policajtov sklonil ku mne a podal mi mobil. Bol priamo pred mojimi očami. Zobrala som ho a chvatne som začala hádzať veci späť do tašky. Potrebovala som čas. Komu mám zavolať? Obaja chlapci boli v škole, kde musia mať vypnuté mobily. Nemohla som im poslať esemesku, že sa domov nevrátim. To som nedokázala.

Na matkine výčitky som nemala chuť, a tak som zavolała Janke.

„Prepáč, ale zajtra už do práce neprídeme. Musím ísť rovno... tam!“ Nebola som schopná vysloviť to slovo.

„Ako je to možné? Mala si dostať odklad,“ nechápala. „Pôjdem za právnikmi, nech pošlú odvolanie! To sa predsa nerobí, veď čo bude s ...“

„Prosím ťa,“ prerušila som ju na moje pomery drzým spôsobom, „mohla by si skočiť poobede k nám a povedať chalanom, že tu musím zostať?“ hlas sa mi zlomil.

„To by mali počuť od teba. Zavoláš im neskôr.“

„Už musím ísť. Tam mi mobil zoberú, ale zavolám im hneď, ako sa bude dať. Povieš im, prosím ťa, že ich veľmi ľúbim?“

„Samozrejme. Neboj sa, o všetko sa postarám.“

„Ďakujem,“ zašepkala som a zložila.

Bola som pripravená dať sa odvieť. Nastavila som policajtom ruky. Myslela som si, že mi dajú putá, ale obaja sa na mňa prekvapene pozreli. Jeden z nich jemne pokrútil hlavou. Ruky som schovala späť do vrecka. Kráčali sme dlhou chodbou, na ktorej konci nás čakala moja matka v sprievode staršej panej, ktorú som poznala z detstva. Bola z našej ulice. Jej meno mi vypadlo, ale pamätám si, ako nadávala deťom, že jej ničia záhony. Naša ulica bola slepá, preto tam často hrávali vybijanú. V televízii nedávali nič, a tak sa deti zabávali na čerstvom vzduchu, aby nemuseli dýchať ten rodinný, ktorý bol vo väčšine prípadov nedýchateľný. Sedávala som v okne a ticho som im závidela. Nesmela som sa k nim pripojiť. Pritom trochu čerstvého vzduchu by sa mi zišlo.

„Ivetka moja zlatá, nevedela som, že si tu. Mohla si mi povedať, že máš pojednávanie. Pomohla by som ti,“ hovorila pani, na ktorej meno som sa snažila spomenúť. Tón jej hlasu ma upokojoval. V očiach mala úprimný záujem. Dokonca ma objala. Triaška, ktorá sa začala vo vlaku, konečne prestala. Na jej tvári som nevidela nijaké opovrhnutie, hnev či zhnusenie. Keď som sa pozrela na matku, bol tam mix všetkého. Stála bez pohnutia, ako prikovaná. Dívala sa na mňa priamo a so všetkými zbraňami. Až dotedy som bola presvedčená, že majstrom v zabíjaní pohľadom je otec.

O chvíľu sme s matkou sedeli v tmavej miestnosti, kam nás pani susedka schovala. Stála pri dverách a strážila. Policajtov poslala na kávu. Porušila asi milión predpisov. Možno preto, lebo som nebola medzi tými, ktorí jej ničili milované záhony. S matkou sme dostali tridsať minút. Kázeň sa začala hneď, ako sa zatvorili dvere. Nevieam, čo presne hovorila. Vypla som zvuk, ale aj tak sa zopár slovám podarilo preniknúť za moju zvukotesnú závoru. V akomkoľvek tvare.

„Strašne sa za teba hanbím... otec sa za teba hanbí... Zdenka a jej rodina sa za teba hanbia... deti sa za teba budú hanbiť... sama by si sa mala za seba hanbiť... budem sa hanbiť pred celou dedinou... hanbila som sa pred pani Zálesnou, keď som ju prosila, aby ma k tebe pustili... to je strašná hanba... ako teraz budeme v tejto hanbe žiť... hanba... hanba... hanba...“

„Prosím ťa, mlč!“ skríkla som zúrivo.

„Iveta, ako sa to so mnou rozprávaš?!“

„Môžeš aspoň dnes zabudnúť na to, že by som sa mala správať stále len slušne?“

„To ti predsa nedáva právo takto na mňa vrieskať!“

„Ticho. Chcem iba ticho!“

„Chcem ti len pomôcť!“

„Tak buď ticho!“

„Iveta, prečo musíš byť stále taká...“

„TICHO!!!“ zveskla som na celú miestnosť a vôbec to nebolo slušné. Matka onemela. Predpokladám, že od šoku. Nikdy predtým som na ňu nezvýšila hlas. Chytila som ju za ruku a silno stlačila. Muselo ju to zabolieť, ale ani nemukla. Pod rukou som cítila jej krehké kosti. Nevieam, prečo som si myslela, že jej kosti sú rovnako tvrdé ako ona celá. Keby som stlačila ešte o kúsok viac,

zlomím jej zápästie. Obe sme sa naraz rozplakali. Potom sme už nerobili nič, len sme sa držali za ruky a nariekali.

Pani Zálesná nazrela dovnútra. Náš čas sa skončil. Matka z kabelky vybrala malú sošku Panenky Márie Levočskej a vtlačila mi ju do ruky.

Preberiem sa na to, že mi je zima. Musela som pri tých dverách odpadnúť. Za oknami je už večer. Zahľadím sa na kabelku, ktorá mi vypadla z ruky. Celý obsah je vysypaný na dlážke vedľa mňa. Uprostred neporiadku tróni ošúchaná soška Panenky Márie Levočskej.